

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 (On)rechtvaardig internet

1 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van het begrip capability: de mogelijkheid die een mens heeft om te kiezen en te handelen 1
- een weergave van het begrip functioning: het verwezenlijken van deze mogelijkheden 1
- een uitleg dat de levenskwaliteit in de Keniaanse samenleving wordt verbeterd omdat het kunnen huren van digitale schoolboeken de mogelijkheid geeft (capability) om naar school te gaan (functioning) 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Een capability is de mogelijkheid die een mens in een samenleving heeft. Het is een 'substantiële vrijheid' of kans om te kiezen en te handelen 1
- Een functioning is de daadwerkelijke verwezenlijking van deze mogelijkheid 1
- De levenskwaliteit in de Keniaanse samenleving is verbeterd. De allerarmsten konden de vereiste boeken niet betalen om naar school te gaan. Met de mogelijkheid van het huren van digitale schoolboeken kunnen veel meer kinderen kiezen (capability) om naar school te gaan (functioning) 1

2 maximumscore 4

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat Rawls' rechtvaardigheidstheorie meer egalitair is op het gebied van nationale verdelende rechtvaardigheid 1
- een uitleg dat Rawls' rechtvaardigheidstheorie meer minimalistisch is op het gebied van mondiale verdelende rechtvaardigheid 1
- een uitleg dat volgens Rawls internationale winstgevende bedrijven geen start-ups van internetbedrijven in Afrikaanse sloppenwijken hoeven te ondersteunen omdat gelijke kansen creëren een verantwoordelijkheid is van de binnenlandse institutionele ordening 1
- een uitleg dat volgens utilisten internationale winstgevende bedrijven wel start-ups van internetbedrijven in Afrikaanse sloppenwijken moeten ondersteunen omdat zij redeneren vanuit het grootste geluk voor het grootste aantal mensen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Rawls' rechtvaardigheidstheorie gaat ervan uit dat iedereen binnen een bepaalde samenleving gelijke kansen en mogelijkheden moet hebben. De institutionele ordening binnen de samenleving moet deze gelijkheid zo goed mogelijk garanderen. Op het gebied van nationale verdelende rechtvaardigheid heeft Rawls dus een egalitaire positie 1
- Maar 'gelijkheid' is volgens Rawls geen universele waarde. Elke samenleving moet voor zichzelf bepalen wat die gelijkheid inhoudt. Ten aanzien van mondiale verdelende rechtvaardigheid is volgens Rawls dan ook alleen maar een minimalistische positie denkbaar. Grote welvaartsverschillen zijn alleen maar onrechtvaardig als er sprake is van een tekort aan basisbehoeften en mensenrechten 1
- Volgens Rawls zouden de jongens uit de sloppenwijken dezelfde kansen moeten krijgen als iedere andere jongen. Hiervoor is de binnenlandse institutionele ordening verantwoordelijk. Het kunnen opstarten van een internetbedrijf is geen kwestie van een tekort aan basisbehoeften en mensenrechten. Daardoor hebben de internationale winstgevende bedrijven niet de morele plicht om de start-ups van internetbedrijven in Afrikaanse sloppenwijken te ondersteunen 1
- Om te bepalen wat goed of rechtvaardig is, gaat het utilisme uit van de hedonistische calculus: het grootste geluk voor het grootste aantal mensen. Utilisten zouden dus vinden dat internationale winstgevende bedrijven best een gedeelte van hun winst kunnen investeren in start-ups van Afrikaanse internetbedrijfjes. Welvaart bereikt op die manier veel meer mensen 1

3 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat tekst 1 de vooronderstelling van westerse lezers suggereert dat een mobiele telefoon een luxe goed is en 'ternauwernood een maaltijd per dag eten' een tekort aan noodzakelijke goederen inhoudt 1
- een uitleg dat een Afrikaan hier tegenin kan brengen dat voor hem een mobiele telefoon evengoed een noodzakelijk goed is als voedsel, omdat hij anders geen eervol bestaan kan leiden / uitgesloten wordt 1
- een eigen beargumenteerd standpunt ten aanzien van Smiths definitie van armoede 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- In tekst 1 wordt gesuggereerd dat het opmerkelijk is dat Afrikanen ‘ternauwernood één maaltijd per dag eten’ maar wel een mobiele telefoon hebben. Vermeulen speelt met de vooronderstelling van lezers dat voedsel – in Smiths terminologie – een noodzakelijk goed is en dat een mobiele telefoon een luxe goed is en dus buiten de noodzakelijke goederen ter voorkoming van armoede valt. In dat licht is het namelijk nogal opmerkelijk dat je wel je behoefte aan luxe goederen kunt bevredigen door een telefoon te kopen, maar niet je behoefte aan noodzakelijke goederen door meer dan één maaltijd per dag te eten 1
 - Een Afrikaan kan tegen Vermeulens vooronderstelling inbrengen dat voor hem een mobiele telefoon wel degelijk een noodzakelijk goed is. Zonder die mobiele telefoon kan hij wellicht geen eervol bestaan leiden. Daarbij kan hij gebruikmaken van Smiths opvatting dat noodzakelijke goederen niet alleen maar basisbehoeften betreffen, zoals voedsel, maar ook goederen die noodzakelijk zijn om eervol te leven en niet uitgesloten te worden 1
 - Ik ben het niet eens met Smith omdat het in zijn opvatting over relationele armoede moeilijk is om vast te stellen wat precies noodzakelijke goederen zijn. Wat nodig is ‘om in leven te blijven’ is wel te omschrijven, maar ook dat is relatief: een Afrikaan kan misschien prima overleven met één maaltijd per dag, terwijl wij in het Westen geneigd zijn om dat als een tekort aan voedsel te bestempelen. En wat nodig is ‘voor een eervol bestaan’ is al helemaal relatief. Er zijn westerlingen die prima zonder mobiele telefoon kunnen leven en er zijn er die vinden dat ze zonder mobiele telefoon van van alles en nog wat zijn uitgesloten. En deze Afrikanen vinden kennelijk dat ze niet zonder mobiel kunnen. Is een Afrikaan met mobiel dan niet arm en een westerling die er geen heeft en wordt uitgesloten wel? 1
- of
- Ik ben het wel eens met Smiths opvatting over relationele armoede waarbij noodzakelijke goederen niet alleen ‘dat wat nodig is om in leven te blijven’ inhouden, maar ook ‘dat wat nodig is om een eervol leven te leiden’. Voor een Afrikaan is een mobiele telefoon een noodzakelijk goed om een eervol leven te leiden en gerespecteerd te worden. Het voorbeeld met de mobiele telefoon in Afrika laat dus zien hoezeer dat goed nodig is om uit de armoede te komen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat een staat soeverein is wanneer deze binnen het eigen grondgebied de hoogste macht vormt / geen verantwoording schuldig is aan anderen 1
- een uitleg dat de Amerikaanse wet de soevereiniteit van Nederland schendt volgens de redenering dat de Amerikaanse wet over de eigen landsgrenzen heen reikt, waardoor de Nederlandse wet op het eigen grondgebied niet meer de hoogste macht is 1
- een uitleg dat volgens deze redenering de Amerikaanse wet niet in overeenstemming is met het Handvest van de Verenigde Naties, omdat dit ervan uitgaat dat staten elkaars soevereiniteit moeten respecteren 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Een staat is soeverein wanneer deze binnen de grenzen van het eigen grondgebied de hoogste macht vormt en geen verantwoording schuldig is aan anderen. Dit betekent dat een staat zelf verantwoordelijk is voor interne aangelegenheden en daarin niets te maken heeft met de wetten van andere staten 1
- Volgens de Nederlandse wet mag de Amerikaanse overheid niet zonder gerechtelijk bevel vertrouwelijke gegevens van klanten van Nederlandse bedrijven bekijken. Maar als deze Nederlandse bedrijven gebruikmaken van Amerikaanse servers, geldt ineens ook de Amerikaanse wet. En volgens de Amerikaanse wet kan de Amerikaanse overheid Nederlandse bedrijven dan verplichten deze vertrouwelijke gegevens wel te laten zien. Deze Amerikaanse wet reikt over de eigen landsgrenzen heen en heeft daardoor bemoeienis op het grondgebied van andere landen. Daardoor is de Nederlandse wet niet meer de hoogste macht voor bedrijven op het eigen grondgebied, zoals het verhuurbedrijf in Aalsmeer, waardoor deze Amerikaanse wet de Nederlandse soevereiniteit schendt 1
- In het Handvest van de Verenigde Naties staat dat staten elkaars soevereiniteit moeten respecteren. De Amerikaanse wet, waarbij de eigen regels worden opgedrongen aan een andere staat, is niet in overeenstemming met dit uitgangspunt van het internationaal recht 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een argument voor de stelling dat het verzamelen van persoonsgegevens disciplineert: internetgebruikers laten hun internetgedrag bepalen door het feit dat ze bekeken kunnen worden 1
- een uitleg van het begrip ‘disciplinerende macht’: anonieme machtsstructuren bepalen de mens / bepalen wat normaal is 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Mensen die zich bekeken voelen doordat hun persoonsgegevens worden verzameld, zullen wellicht ook bewust hun internetgedrag aanpassen omdat ze wel of niet op een bepaalde manier ‘bekend’ willen staan. Het verzamelen van persoonsgegevens op internet disciplineert dus: het bepaalt het gedrag van individuen 1
- Bij disciplinerende macht is er geen zichtbare, duidelijk aanwijsbare machthebber. Anonieme machtsstructuren bepalen het gedrag van de mens door te bepalen wat normaal gedrag is 1